

Overweging zondag 6 juni 2010

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: 1 Koningen 17: 17-24 & Lucas 7: 11-17

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

Afgelopen vrijdag was ik op een studiedag van Op Goed Gerucht. Dat is een predikantenbeweging waar ik bij betrokken ben al zolang ik dominee ben. Op Goed Gerucht wil een plek zijn voor predikanten, waar op een moderne en progressieve -en ook positieve- manier naar de kerk, maatschappij en theologie gekeken wordt. Ik schreef er wel wat eens over in het Mededelingenblad, of misschien heeft u er zelf wel eens van gehoord.

In ieder geval, tijdens de opening van de dag in de kapel, in een korte viering, kreeg ieder in een moment van stilte de vraag voorgelegd wat nu voor hem of haar het laatste goede gerucht was dat men in de afgelopen tijd had gehoord.

Een interessante vraag, ook voor ons hier. Wat is nu het laatste goede gerucht dat u of jij, of ik heb gehoord in de laatste tijd? Deze eenvoudige vraag, afgelopen vrijdagmorgen, zette me aan het denken. Bovendien was mijn preek ook nog niet af.

Het zette me aan het denken, onder andere over de lezing van vandaag. Die eindigt immers eveneens met het goede gerucht dat rondgaat in heel Judea en de wijde omtrek, na het optreden van Jezus. 'Goed nieuws' vertaalt de NBV helaas wat karigjes.

Maar ik moest onvermijdelijk ook denken aan partijprogramma's, de verkiezingsleuzen, de lijsttrekkers die we nu al weken in ieder tv-programma voorbij zien komen: Wat is nu voor komende woensdag en natuurlijk de jaren erna het goede gerucht? Wie brengt ons het goede nieuws? Is dat er nog wel?

Ik weet niet hoe het u of jij vergaat, maar in al het gedoe met elkaar zwart maken, zwaaien met cijfers, mogelijke coalities, breekpunten –het lijkt de kerk wel-, peilingen, ben ik het spoor soms redelijk bijster. In ieder geval het spoor van goede berichten, van verstandig en baanbrekend nieuws, van een perspectief.

Zijn nu de heren en mevrouwen lijsttrekkers, in aansluiting van wat we over Jezus hoorden in de lezing, de profeten die ons vandaag het grote nieuws brengen?

Misschien is het een beetje flauw van mij om deze vergelijking te willen maken. Natuurlijk gaat ze mank. En natuurlijk is dit een hele andere tijd en situatie, en zal in ieder geval één, maar wellicht ook meerdere van de lijsttrekkers zichzelf absoluut niet als een profeet willen laten bestempelen.

Toch denk ik dat het een hele goede vraag is: Wat is nu voor jou een goed gerucht geweest, wat is in de afgelopen tijd het goede nieuws voor jou geweest? Misschien wat anders gesteld: Wat zijn nu voor jou momenten dat net als in de reacties in beide lezingen je wel moet zeggen: 'Dit is grensdoorbrekend. Dit is groot!'

Hier in de kerk zal het daar toch over moeten gaan. Om goed nieuws komen we hier samen. Om het goede nieuws van eens, op die derde dag en op die nieuwe morgen, komen we nog steeds samen, iedere zondag weer. Iedere week weer is het Pasen, is het Opstandings-dag. Misschien vergeten we dat, maar gelukkig staat daarom ook dit lichtje hier en steekt Arie hem iedere zondag weer voor ons aan.

En zo horen we vanmorgen twee verhalen met ieder goed nieuws. Elia, de profeet, die de weduwe van Sarefat, haar dode zoon weer levend terug geeft, en Jezus, een groot profeet, zo zeggen de omstanders volgens Lucas, die voor de weduwe van Nain het onmogelijke doet.

De verhalen lijken sterk op elkaar. Er zijn zelfs zoveel parallellen dat we rustig kunnen aannemen dat de evangelist Lucas het veel oudere verhaal over Elia in zijn achterhoofd moet hebben gehad toen hij zijn verhaal over Jezus deed, een goede duizend jaar later. De weduwe, de enige zoon, het verdriet, het leven dat terugkeert en ook terug gegeven wordt, het geloof erna. Je hoeft geen geoefende Bijbellezer te zijn om de overeenkomsten te zien.

In onze tijd zouden we zoiets plagiaat noemen, of in ieder geval kopiëren van de schrijver. Toch is dat hier niet het geval, of zo moeten we dat niet beoordelen. Het is eerder een hele bewuste keuze van de evangelist Lucas om de lijn te willen doortrekken. De lijn van een God die zich voortdurend ontfermt over zijn mensen, in het oude Israël en ook nu, in het leven van Jezus. Lucas gebruikt juist het verhaal van Israëls grote profeet Elia, om aan te tonen dat hier de allergrootste profeet is opgestaan, de Messias zelf.

Het zijn allebei hele mooie verhalen, voor mij allesbehalve een straf om hier in de afgelopen week mee bezig te mogen zijn. Maar tegelijk vond ik het ook bijzonder moeilijk om hierover en hieruit te moeten 'preken'.

Twee keer immers gaat het over een kind dat dood was en weer tot leven komt. Wat kunnen wij anno nu nog met zulke verhalen? Pasen en de Opstanding van Jezus zorgen bij velen van ons al voor de nodige problemen in hun geloof. Laat staan deze, zij het maar zelden voorkomende verhalen in de Bijbel.

En bovendien, en dat vond ik zelf nog het moeilijkste, hoeveel vrouwen en ook mannen uit onze gemeente hebben niet afscheid moeten nemen van een kind? Het meest dierbare dat er is?

Ik kon het niet laten om daar deze week – zij het door een toevallige omstandigheid – ook even met twee vrouwen van onze gemeente over te praten. Hoe lezen jullie nou zo'n verhaal? Wat roept dit op? Waarom toen wel en nu niet? Wat voor God is dit?

We spraken er niet lang over, maar wat me opviel is dat mijn vragen - als gelukkig buitenstaander - niet perse hun vragen waren, en dat het – hoe cliché dat misschien ook klinkt - het leven toch was door gegaan.

Blijft de vraag wat hier in hemelsnaam nu het 'goede nieuws' voor ons, vandaag de dag nog kan zijn. Wat is nu het goede gerucht dat wij na vanmorgen hieruit mee kunnen nemen? Misschien niet in verwachting – en ik denk terecht – dat God weer zoiets zal doen, maar wat is dan wel het goede? Is er iets dat grensdoorbrekend is, dat grenzen verlegt voor ons, en ons iets laat zien van wie God wil zijn voor mensen?

Het verhaal over Elia, de weduwe en haar zoon, staat bol van de lijfelijke en intieme details. Niet alleen krijgt de weduwe het leven terug van haar enige zoon en dus ook van zichzelf – door haar weduwenschap en haar kinderloosheid was ze immers sociaal en religieus buitengesloten – bovendien worden we getroffen door de liefdevolle omgang waarmee God zich door de profeet Elia over haar ontfermt. Over een heidense vrouw. Hoezo een nieuw perspectief?

Hij geeft geen bevestigend antwoord als de vrouw meent dat God haar wel zal hebben gestraft voor mogelijke zonden. Hij neemt het kind uit haar schoot in zijn eigen schoot en draagt hem naar boven. Hij bidt tot God met al zijn woorden en met alle lijfelijkheid strekt hij zich over het kind uit. Met andere woorden: Hij zet zich in met heel zijn ziel, hart en handen.

En dan, tot twee keer toe herhaald, keert de levensadem terug in het kind. En Elia draagt opnieuw het kind, maar nu naar beneden en geeft het terug aan de moeder. Het goede nieuws is dat zij weer verder kan. Het goede nieuws is dat God zich ontfermt over mensen. Mensen weer kan laten opleven, en nieuwe wegen kan laten gaan.

Bij het verhaal over de weduwe van Nain, dat verder in grote lijnen dezelfde rollen en verloop kent, horen we van twee stoeten, die als het ware op elkaar botsen. Eén stoet bruisend van verwachting en toekomst: De grote groep mensen en leerlingen die achter Jezus aan gaan, de stad Nain in. En een stoet die het leven van de stad juist achter zich laat, de stoet van rouw en verdriet. Leven en dood botsen hier.

Maar Jezus doet niet wat gebruikelijk is, namelijk uit piëteit een stuk met de rouwstoet meelopen. Integendeel, bijna onfatsoenlijk horen we hoe hij de stoet tot stilstand brengt, door de rijen heen naar achter de weduwe aanspreekt – de mannen liepen immers voorop – en zegt: 'Weeklaag niet meer!', 'Stop met huilen'. En nota bene raakt hij ook nog eens de baar met daarop de dode aan.

Onfatsoenlijk, of – als je het anders wilt verstaan – net als bij Elia – grensdoorbrekend? Jezus laat immers zien dat in ontferming bewogen dingen anders gaan. In ontferming bewogen – dat is letterlijk met heel je binnenste door elkaar – gebeuren er dingen die nieuw leven kunnen geven. Die tranen doen stoppen, die een nieuwe richting kunnen geven. Niet op weg naar de dood, maar terug!

Je zou het pastoraal onverantwoord kunnen noemen hoe Jezus hier in Nain optreedt. Laat staan wat hij zegt, eigenlijk maar twee dingen en het klinkt nog als een regelrecht bevel ook: 'Weeklaag niet meer!' tegen de weduwe, en tegen de dode jongen: 'Sta op!'

Jezus zegt echter niet dat je niet mag huilen, dat je altijd maar flink moet zijn, door moet zetten. Hij zegt: 'Laat je niet meevoeren van het leven af, maar sta op!' Sta op, het is niets minder dan een Paasbevel dat Jezus hier geeft.

Een Paasbevel, om tegen de stoet en stroom in, die dikwijls zo over je heen gaat, op te staan. Te durven leven vanuit het vertrouwen van Gods ontferming voor deze hele wereld en voor alle mensen. Niet de waan van de dag, niet de zo vaak doodlopende wegen in ons leven, maar leven vanuit de liefde dat God zich bekommert om ons mensen.

Durf je het met dat goede nieuws, met dat gerucht dat al eeuwen- en millennia lang rondwaart, tot op de dag van vandaag, zelfs hier in Loosdrecht? Durf je het daar op te wagen?

Het zijn vandaag niet de twee onverklaarbare mirakels die ons het goede nieuws brengen. Als je het in de eerste plaats toch zo wilt zien, is de zeggingskracht voor vandaag maar heel magertjes. Het is daarom eerder de vraag waar wij in ons leven ervaren dat God ons liefheeft. Waar en wanneer hebben wij nu het gevoel dat er weer grond onder de voeten is? Dat we gedragen worden, dat we met hart, hoofd en handen liefhebben? Dat er nieuw perspectief is, ja toch?!

Zolang er mensen zijn die dat Paasbevel nog horen 'Sta op!', het goede nieuws, zolang is er nog kerk. Zolang is er nog hoop. Zolang is er nog dat volk onderweg. Dat nieuws, dat Paasverhaal in maar twee woorden, komt ook nu nog tot ons.

Het vraagt om moed. Het vraagt geloof. Het vraagt gehoor en volharding. En toch klinkt het tot op de dag van vandaag: God heeft zich om ons bekommerd. Groot nieuws, een gerucht waar je mee verder kan. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.